

Затверджено Вченою радою
ОНУ імені І.І. Мечникова
від "20" грудня 2016 р. № 4

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та підприємництва

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. М. Хмарський

20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)

Спеціальність: 051 «Економіка»

2019 рік

Розробник: д. е. н., професор Якубовський С.О.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 року

Завідувач кафедри

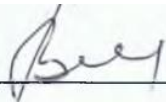

проф. Горняк О. В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету:

Протокол № 1 від 28 серпня 2019 року

Голова НМК

(Масін В. М.)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Глобальні стратегії економічного розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки третього рівня аспірантури (доктор філософії) спеціальності 051 Економіка.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є обґрунтування глобальних стратегій економічного розвитку, аналіз і презентація результатів досліджень.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Міжнародні економічні відносини на сучасному етапі розвитку світового господарства.
2. Сучасний стан фінансової інтеграції у світі.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкрити зміст теоретико-методологічних засад і наукового інструментарію глобальних стратегій економічного розвитку, дослідити та розв'язати проблеми функціонування і розвитку сучасного світового господарства.

В результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен **знати**: предмет, структуру та основні складові глобальних стратегій економічного розвитку;

вміти: : описати рівень економічного розвитку країни, ідентифікувати модель розвитку; дістати необхідну інформацію щодо соціально-економічних показників країн світу і світової економіки в цілому.

Предмет навчальної дисципліни – розкриття змісту, теоретико-методологічних засад і наукового інструментарію глобальних стратегій економічного розвитку; розробка стратегії обґрунтування та прийняття міжнародних економічних рішень в умовах сучасних глобальних змін у світовому господарстві.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **загальних (ЗК)**: Здатність до логічного, абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; Уміння аналізувати та систематизувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та сучасні технології; Уміння самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження, продукувати ідеї, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів наукових досліджень.

б) **фахових загальних (КФЗ)**: Вміння готувати публічні виступи з низки питань міжнародних економічних відносин; Вміння застосовувати кумулятивні знання в умовах розвитку нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку світового господарства; Наявність

системного уявлення про структуру і тенденції розвитку світової економіки; знання принципів прийняття і реалізації економічних рішень на мікро- та макрорівнях; уміння використовувати економічну інформацію у професійній, виробничій діяльності і повсякденному житті.

в) **спеціальних фахових (КФС):** Здатність визначати економічні стратегії; Вміння прогнозувати тенденції розвитку глобальних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін; Вміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та держав в цілому; Здатність до моделювання ситуацій та поведінки суб'єктів ЗЕД в умовах нестійкості кон'юнктури на світових ринках, розробляти та обирати перспективні напрями діяльності та розвитку в умовах криз у світовому господарстві.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Мета дисципліни. Завдання дисципліни. Предмет дисципліни. Методи оцінювання успішності студента. Розподіл балів, що присвоюються студентам. Зміст, вимоги та форма захисту учбового проекту для кожного студенту. Список та аналіз рекомендованої літератури та інших джерел.

Тема 2. Сучасна міжнародна економіка та національні інтереси

Основні риси сучасної міжнародної економічної системи. Національна економічна політика. Національні валютні системи. Урядове регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій. Міжнародна мобільність продуктивних факторів.

Національні інтереси та міжнародна торгівля. Національні вигоди від міжнародної торгівлі. Внутрішня спеціалізація та міжрегіональна торгівля. Інтереси споживачів. Інтереси міжнародних компаній. Аргументи проти зовнішньої торгівлі.

Тема 3. Значення окремих форм МЕВ у сучасній світовій економіці

Суб'єкти МЕВ на макро- і мікрорівні. Значення окремих форм МЕВ у світовій економіці. Основні класифікації країн в міжнародній економіці. Особливості сучасного етапу розвитку МЕВ. Сутність глобалізації та її основні економічні прояви. Критика глобалізації з боку розвинених і країн, що розвиваються.

Тема 4. Сучасні проблеми міграції

Причини міжнародної міграції та основні наслідки для країн-експортерів та імпортерів трудових ресурсів. Види міжнародної міграції. Типи мігрантів за класифікацією МОП.

Особливості міжнародної міграції на сучасному етапі. Світові центри тяжіння міграційних потоків. Показники міграції.

Міграційна політика, інструменти. Наднаціональний рівень регулювання міграції. Україна в міграційних процесах. Роль грошових переказів мігрантів у розвитку національних економік.

Еволюція міжнародних трудових відносин в світлі змін соціальної структури суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТІ

Тема 5. Обумовленість інтеграційних процесів у 21 столітті

Еволюція інтеграційних процесів. Основні етапи міжнародної інтеграції. Економічна обґрунтованість економічної інтеграції. Переваги і недоліки. Умови і передумови економічної інтеграції. Показники інтенсивності розвитку економічної інтеграції. Стадії / етапи регіональної інтеграції. Приклади інтеграційних об'єднань.

Тема 6. Міжнародний рух капіталу: сутність та форми

Визначення платіжного балансу (ПБ) країни. Чому ПБ є важливим макроекономічним показником? Застосування даних ПБ в економічному аналізі. Які основні компоненти і принципи обліку поточного рахунку платіжного балансу? Які основні компоненти і принципи обліку фінансового рахунку платіжного балансу? Резервні активи: визначення та основні компоненти. Як резервні активи можуть бути використані для корекції диспропорцій платіжного балансу? Структура і динаміка золотовалютних резервів України. Інтерпретація дефіциту і профіциту платіжного балансу. Криза платіжного балансу. Проблема подвійного дефіциту. Основні макроекономічні чинники, що впливають на платіжний баланс. Методи державного регулювання платіжного балансу.

Тема 7. Глобальні дисбаланси у світовій валютній системі

Визначення валютного ринку. Розмір, основні торговельні майданчики світового валютного ринку, найбільш торгуються валюти. Функції та учасники валютного ринку. Класифікація валютних ринків: біржовий і позабіржовий. Приклади. Типи валютних операцій: спот, форвард, ф'ючерс, своп, опціон. Котирування валют: ціни bid / ask, спред. Пряма і зворотна валютна котирування. Крос курс. Конвертованість валют. Резервна валюта. Міжнародна (регіональна) валюта. Визначення валютного (обмінного) курсу. Подорожчання / здешевлення валюти.

Тема 8. Встановлення курсу валют в короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді

Валютна політика: девальвація, ревальвація. Валютні інтервенції. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Індекс Бігмака. Режими встановлення валютних курсів: плаваючий і фіксований валютний курс.

4. Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
2. J.H. Boyd, G. De Nicolo, T. Rodionova, 2019, Banking Crises and Crisis Dating: Disentangling Shocks and Policy Responses // Journal of Financial Stability – Volume 41.- P.45-54. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1572308919301603?via%3Dihub>
3. S. Yakubovskiy, T. Rodionova, T. Derkach Impact of Foreign Investment Income on External Positions of Emerging Market Economies - Transition Studies Review, Vol 26, No 1 (2019).- P. 71-81. <http://transitionacademiapress.org/jtsr/article/view/241>
4. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; за ред. д-ра екон. наук, прф. С. О. Якубовського, канд. екон. наук, доц. Ю. О. Ніколаєва ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2015. - 304 с.
5. Якубовський С.О., Цевух Ю.О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. - 274 с.
6. Якубовський С.О., Журавльов О.В. Трансформація економічних систем країн Вишеградської групи: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. - 172 с.
7. Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини»: навчальний посібник / А.П. Голіков, Н.А. Казакова. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016.- 116 с.
8. Довгаль О. А. Інноваційна економіка : навчальний посібник / О. А. Довгаль, Г. В. Довгаль. –Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 156 с.
9. Матюшенко І. Ю. Перспективи розвитку конвергентних технологій у країнах світу й Україні для вирішення глобальних проблем: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2017. 448 с.
10. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 602 с.
11. Світова економіка : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 349 с.

Додаткова

12. Derenko V., Rodionova T. Competitiveness of the Central and Eastern European countries, in particular Visegrad group // Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 40, С. 11-17.
13. Родіонова Т. А., Янко Є. О. Аналіз стійкості банківських систем країн Вишеградської групи та України // Науковий вісник Ужгородського національного університету.- Вип 22 (3). - 2018.- С.132-139.
14. Родіонова Т.А., Пятков А.М. Огляд діяльності державних підприємств в Україні та шляхи покращення ефективності їх діяльності // Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 40, С. 51-56.
15. Rodionova T. A., Yanko Y. O. Fundamentals of Banking Stability // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. Серія Економіка - Том 23, Вип. 4 (69). - 2018.- С.16-21.
16. Rodionova T., Kyfak A., Manchenko K. Comparative Analysis of Financial-Economic Indicators and External Sector Dynamics of Poland and the Czech Republic // Науковий вісник Ужгородського національного університету.- Вип 23 (1). - 2019.- С.152-156.
17. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник / З.С. Варналій, В.О. Сизоненко. – К.: Знання України, 2017. – 404 с.
18. Герасимчук З.В., Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. – Луцьк: Надстир'я, 2016. – 328 с.
19. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2017. – 581 с.
20. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2017. – 406 с.
21. Колосов А. Особливості іноземного інвестування в Україні. // Бізнес-інформ.– 2017. – № 11.

Електронні інформаційні ресурси

22. Asian Development Bank. Country Data. 2019. <http://www.adb.org/>.
23. International Monetary Fund. International Financial Statistics. Yearbook. Washington, 2019.
24. Ukraine. Balance of Payments Statistics. National Bank of Ukraine. 2019. <http://www.bank.gov.ua/>.
25. Державна служба статистики в Україні <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

6. Методи діагностики успішності навчання

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання ІНДЗ; підсумковий письмовий тест після кожного змістовного модуля.